

Történelemtanítás külföldön (1989–2014)

Válogatott bibliográfia

Összeállította: Gyertyánfy András

A régi *Történelemtanítás* folyóirat (1955-1989) gyakran közölt a témába vágó írásokat *Horizont* című rovatában. Eleinte persze a keleti blokk országairól, de az 1970-es évek végétől a Nyugatról is – főleg az NSZK-ról. 1981-ben még egy kismonográfia is megjelent NAGY Erzsébet tollából: *A történelemtanítás időszerű kérdései Franciaországban* (Tankönyvkiadó, Budapest, 104 p.). A *Történelemtanítás* beszámolóí szerint a kor magyar történelem-didaktikusai rendszeresen részt vettek a „baráti, szocialista országok” történelemtanításával foglalkozó nemzetközi szimpóziumokon, később a Nemzetközi Történelemdidaktikai Társaság és a Történész Világkongresszusok tantárgypedagógiai szekciójának ülésein. Ez a bibliográfia azonban nem terjed ki az említett írásokra, mert a történelemtanítás nagyon sokat változott azóta, s nem csak a rendszert váltó Kelet-Európában. A kezdő időpont annak a három monográfiának, illetve tanulmánykötetnek a megjelenési ideje, amely Angliáról (1989), az Egyesült Államokról (1990) és Németországról (1991) szól, s amelyek jelentőségét KATONA András írása (1992) mutatta be: *Történelemtanítás "nálunk és más nemzeteknél": hasznos segédkönyvek a hazai és nemzetközi históriaoktatás múltjáról és jelenéről az Iskolakultúra 2. évf. 19. számának 63–66. oldalain*. Ezekhez hasonló, összefoglaló munka sajnos azóta sem született. Az elmúlt két és fél évtizedben megjelent, alább országokkénti tagolásban felsorolt írások rövidebbek, inkább csak felvillantják egy-egy ország történelemtanításának valamely pedagógiai vagy tartalmi jellemzőjét.

Anglia, Amerikai Egyesült Államok, Kanada

- BATHO, R. G. (1995): A történelemtanítás napjaink Angliájában. *Módszertani Lapok. Történelem*. 2. évf. 2. sz. 25–27.
- KOJANITZ László (2013): A történelmi gondolkodás fejlesztése. *Iskolakultúra XXIII. évf. 2. sz. 28–47.*
- KOJANITZ László (2010): A kérdésorientált (inquiry based) történelemtanítás összekapcsolása az IKT adta lehetőségekkel. *Iskolakultúra XX. évf. 9. sz. 65–81.*
- KOJANITZ László (2005–2006): Angol történelemtankönyvek bemutatása I., II, III. *Támpont* október, 6-7., november, 6–7., január, 6–8.
- LÉGRÁDI Judit Fruzsina (2014): A Dynamic Learning rendszer egy 2014-es angol történelemtankönyv tükrében. *Történelemtanítás V. évf. 2–4. sz.*
- MÁTRAI Zsuzsa (1990): *Az amerikai társadalomtudományi nevelés története: Értékek, eszmék, reformok, tantervek*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 199 p. (Közoktatási kutatások)
- SZEBENYI Péter (1989): *Történelemtanítás Angliában*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 183 p. (Közoktatási kutatások)

Történelemtanítás külföldön (1989–2014)
Válogatott bibliográfia.

Összeállította: Gyertyánfy András

- SZEBENYI Péter (1980): Társadalomtudományi taxonómiák és tantervek az Amerikai Egyesült Államokban és Angliában. In: Szabolcs Ottó (szerk.): *Magyarország és a szomszéd népek: Az 1978. évi történelemtanárok nyári akadámiájának anyagából.* Országos Pedagógiai Intézet, Budapest, 125–135.
- V. MOLNÁR László (1995): Az angol történelemtanításról. *Iskolakultúra* 5. évf. 11–12. sz. 74–76.

Ausztria, Németország, Svájc

- ENZSÖL Enikő (2013): Az észak-rajna-vesztfáliai Realschule két történelemtankönyve a német egységről. *Történelemtanítás* 4. évf. 1. sz.
- F. DÁRDAI Ágnes (2006): Magyar és német nyelvű történelem tankönyvek kvantitatív tankönyvanalízise. „Az ókori Hellász”. *Iskolakultúra* XVI. évf. 2. sz. 26-32. In: F. Dárdai Ágnes: *Történelmi megismerés – történelmi gondolkodás.* II. (Történelemtanári Továbbképzés Kiskönyvtára XLII.) ELTE BTK –Magyar Történelmi Társulat Tanári Tagozata, Budapest, 2006, 194–205.
- F. DÁRDAI Ágnes (2003): Összehasonlító tankönyvelemzés egy esettanulmány példáján: Az európai integráció német, osztrák, svájci és magyar történelemtankönyvekben. *Módszertani Lapok. Történelem.* 10. évf. 3. sz. 1–22. In: F. Dárdai Ágnes: *Történelmi megismerés – történelmi gondolkodás.* II. (Történelemtanári Továbbképzés Kiskönyvtára XLII.) ELTE BTK –Magyar Történelmi Társulat Tanári Tagozata, Budapest, 2006, 140–175.
- F. DÁRDAI Ágnes (2002): Külföldi és magyar történelemtankönyvek európai integrációs képe. *Iskolakultúra* XII. évf. 1. sz. 62–71. In: F. Dárdai Ágnes: *Történelmi megismerés – történelmi gondolkodás.* II. (Történelemtanári Továbbképzés Kiskönyvtára XLII.) ELTE BTK–Magyar Történelmi Társulat Tanári Tagozata, Budapest, 2006, 117–139.
- FÖLDVÁRY Miklós (2010): A bajor történelemérettségi. *Történelemtanítás* 1. évf. 2. sz. <http://www.folyoirat.tortenelemtanitas.hu/2010/05/foldvary-miklos-a-bajor-tortenelemerettsegi/>
(Utolsó megtekintés: 2015. július 21.)
- NAGY Péter Tibor (2006): Rövid összehasonlító vázlat négy ország tankönyveinek Európa-képéről. In: SZABOLCS Ottó–KATONA András (összeáll.) (2006): *Történelem tantárgy-pedagógiai olvasókönyv.* Dokumentumok a történelemtanítás történetének és módszertanának tanulmányozásához. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 578–581.
- PELLENS, Karl–SZABOLCS Ottó (szerk.) (1991): *Történelemtanítás Németországban.* Akadémiai Kiadó, Budapest, 180 p. (Közoktatási kutatások)
- TÓTH Judit–VINCZE Orsolya–LÁSZLÓ János (2006): Történelmi elbeszélés és nemzeti identitás. Az Osztrák-Magyar Monarchia reprezentációja osztrák és magyar történelemtankönyvekben. *Educatio* XV. évf. 1. sz. 174–182.
- ZARÁNDY Zoltán (2001): A múlt feldolgozásának kérdései. Európai minták a társadalompolitika, a komparatív nemzetközi történelemtankönyv-elemzőterületéről. *Új Pedagógiai Szemle* LI. évf. 10. sz. 32–38.

Történelemtanítás külföldön (1989–2014)
Válogatott bibliográfia.

Összeállította: Gyertyánfy András

Franciaország

- FALAIZE, Benoît (2011): A vitatott témák oktatása a francia iskolában: a pedagógia és a kollektív emlékezet kihívásai. *Történelemtanítás* 2. évf. 2. sz.
<http://www.folyoirat.tortenelemtanitas.hu/2011/06/benoit-falaize-a-vitatott-temak-oktatasa-a-francia-iskolaban-a-pedagogia-es-a-kollektiv-emlekezet-kihivasai-02-02-09/>
(Utolsó megtekintés: 2015. július 21.)

Latin-Amerika

- LETENYEI László (2001): Atahualpa és Huáscar. Andokbeli országok, Bolívia, Ecuador és Peru történelemkönyveinek összehasonlítása. *Századvég*. 6. évf. 21. sz. 103–117. In: Letenyei László (szerk.): *Tanulmányok az Andokról: kultúrantropológiai írások*. Kelet Kiadó, Budapest, 2014, 36–57.
- NAGY Marcel (1997): A történelem tanítása Latin-Amerikában. *Klió* 6. évf. 2. sz. 27.

Lengyelország

- BEDŐ Orsolya (2010): A lengyel történelemérettségi. *Történelemtanítás* 1. évf. 1. sz.
<http://www.folyoirat.tortenelemtanitas.hu/2010/02/bedo-orsolya-a-lengyel-tortenelemerettsegi/>
(Utolsó megtekintés: 2015. július 21.)
- NAGY Péter Tibor (2006): Rövid összehasonlító vázlat négy ország tankönyveinek Európa-képéről. In: Szabolcs Ottó–Katona András (összeáll.) (2006): *Történelem tantárgy-pedagógiai* olvasókönyv. Dokumentumok a történelemtanítás történetének és módszertanának tanulmányozásához. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 578–581.

Japán

- MERÉNYI Krisztina (2010): A történelemtankönyvek vitája Japánban. In: Háda Béla et al. (szerk.): *Nemzetek és birodalmak*. Diószegi István 80 éves. ELTE Új- és Jelenkori Egyetemes Történelmi Tanszék, Budapest. 449–460.
- SINGO, Minamizuka (2007): A japán történelemtankönyvek történelemszemléleti problémái. *Történelempedagógiai Füzetek* 25. sz. 103–122.

Románia

- FLEISZ Judit–FLEISZ János (2007): A romániai történelemtanítás helyzete és sajátosságainapjainkban. *Történelempedagógiai Füzetek* 25. sz. 24–34.

Történelemtanítás külföldön (1989–2014)

Válogatott bibliográfia.

Összeállította: Gyertyánfy András

Szerbia

- GAÁL György (2002): A hagyományápolás – történelemtanítás – csődje Jugoszláviában. Az intolerancia nagymesterei. *Történelempedagógiai Füzetek* 12. sz. 99–115.
- GAÁL György (2001): A holocaust ismertetése a szerbiai, vajdasági történelemtankönyvekben. *Történelempedagógiai Füzetek* 10. sz. 169–175.

Ukrajna

- SZAMBOROVSKYKYNÉ Nagy Ibolya (2013): *Oktatáspolitikai és történelemtanítás a Szovjetunióban és Ukrajnában: 1945–2010.* "Lira" Poligráfcentrum, Ungvár. Recenzálja: KATONA András (2014): Történelemtanítás a végeken egy világhatalom árnyékában. *Történelemtanítás* 5. évf. 2–4. sz.
<http://www.folyoirat.tortenelemtanitas.hu/2014/12/katona-andras-tortenelemtanitas-a-vegeken-egy-vilaghatalom-arnyekaban---es-ami-utana-kovetkezett-05-02-13/>
(Utolsó megtekintés: 2015. július 21.)
- SZAMBOROVSKYKYNÉ NAGY Ibolya (2007): Töretlenül és (szinte) változatlanul. A történelemtanítás régen és ma Ukrajnában. *Történelempedagógiai Füzetek* 25. sz. 11–23.
- SZAMOBORSZKYKYNÉ NAGY Ibolya (2006): A hivatalos ukrajnai történelemtankönyvekről. *Történelempedagógiai Füzetek* 23–24. sz. 130–151.
- SZAMOBORSZKYKYNÉ NAGY Ibolya (2004): A történelemoktatás tündöklése és bukása (Reformok és kísérletek Ukrajnában) In: Gabóda Béla–Lipcsei Imre (szerk.): *Közös értékeink.* Poli-Print, Ungvár, 178–190.
- SZAMOBORSZKYKYNÉ NAGY Ibolya (2003): A történelemoktatás jelenlegi helyzete Ukrajnában. *Történelempedagógiai Füzetek* 15. sz. 121–144.

Egyéb

- DRIXLER Ildikó–NÉMETH Éva (2013): A történelem tantárgy a Nemzetközi Érettségi (International Baccalaureate – IB) Programban. *Történelemtanítás* 4. évf. 3–4. sz.
<http://www.folyoirat.tortenelemtanitas.hu/2013/12/drixler-ildiko---nemeth-eva-a-tortenelem-tantargy-a-nemzetkozi-erettsegi-international-baccalaureate---ib-programban-04-03-15/>
(Utolsó megtekintés: 2015. július 21.)